

EVANGELIKUS EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 6 frt — kr.
félévre . . . 3 „ — „
negyedévre . . . 1 „ 50 „
Egy szám ára: 12 kr. o. é.

MEGJELEN HETENKÉNT EGYSZER.

Szerkesztő- s kiadó-hivatal: Pozsony, Konventutcza 6 sz. a.

Felelős szerkesztő s kiadó:

TRSZTYÉNSZKY FERENCZ.

Hirdetés ára:

Négyhasábos petit sorként
egyszer közölve 7 kr.,
többször közölve 5 kr.
Bélyegdíj: külön 30 kr.

Tartalom: Egyházi törvénykezésünk lassúsága. (Tolnai József.) — A bányakerületi evang. leánynevelő intézet. (Hurtay György.) — Irodalom. Nekrológ. — Belföld. — Vegyesek. — Pályázatok.

Egyházi törvénykezésünk lassúsága.

„ . . . A ki téged jobb felől arcul ütend, fordítsad a másik orczádat is. És a ki akar véled törvénykezni és el akarja venni a te alsóruhádát, engedd neki felsőruhádát is. És a ki téged egy mértföldre kényszerít menni, menj el vele kettőre.“

Szinte hihetetlennek látszik, de azért mégis úgy van, hogy nagy mesterünk eme szavait és épen ezeket kezdik az emberek általában megtartani!

Ugyan miért teszik ezt? Talán a szeretetnek lelke annyira megszállotta s elfoglalta sziveiket, hogy a békesség kedvéért megtesznek mindent? Lemondanak igazukról s inkább eltűrnek még a bántalmakat is, hogy sem egymással törvénykezzenek, perlekedjenek?

Dehogy! Félnék a törvénykezéstől, a perlekedéstől! És pedig nem azért, mintha jogaiknak megsértéseért, igazuknak megtámadásáért elégtételt, orvoslátot nem kereshetnének, nem találhatnának! Kereshetnek is, találhatnak is! Csakhogy meg lehetnek megvannak fölöle győződve, hogyha ezt teszik, a kis bajból is nagy léssen; mert annyi huza-vonának lesznek kitéve, hogy akár beleöszülhetnek, mire annak végét érik: tehát mielőtt törvényt állanának, perlekedni kezdenének, előbb jól megfontolják a dolgot.

És ez így van a polgári és egyházi élet terén egyformán: mert a törvénykezés, az igazságszolgáltatás, sok bajjal, vontatva, csigaléptekkel történik mindkét helyen.

Ez a lassúság aztán sok káros következással jár a polgári élet terén is. Káros voltát azonban itt mások nem érzik, csak a perlekedő felek. Egészen másként áll a dolog az egyházi élet terén! Itt az ilyen egyetlenkedések hosszú évtizedekre kihatnak s szomorú hatásukat nemcsak a viszálykodó felek érzik, érezi

azt az egyházi életnek minden nyilvánulása: egyházhoz való ragaszkodás, vallásosság, áldozatkészség . . . S a mi az ilyen perlekedések káros hatását még károsabbá teszi, az a körülmény, hogy az előidéző ok megszüntével nem szűnik meg, hanem tart, folytatódik tovább, tovább . . .

Megesik ugyan néha, nagy ritkán az is, hogy e mellett a lassú vontatott törvénykezés mellett a törvénykező felek egyike - másika megunja a sok huza-vonát, aztán megbékülnek és élnek, mint előbb, jó egyetértésben, szép békességben . . . Megesik, mondom, néha nagy ritkán: de ez olyan ritkaság, mint a téli villámlás és mennydörgés; a legtöbb helyen azonban, a helyett, hogy a huzás-halasztás békítőleg hatna az illető felekre, csak mérgesebbé teszi az ügyet.

De hát igazán olyan lassan történik a mi egyházi törvénykezésünk és igazságszolgáltatásunk?

A ki figyelemmel kíséri dolgaink folyását s benőnk az olyan ügyek elintézését, melyek akár közigazgatási akár bírói uton várnak vagy nyernek megoldást: annak be kell látnia, hogy nálunk csakugyan vontatva, nagy lassúsággal történik a törvénykezés és igazságszolgáltatás!

A mi esperességünkben, a győriben pl. van egy hagyatéki ügy, egy kikerekítési ügy, mely már éveken át foglalkoztatja egyházmegyénket: de azért még sem mondhatnók, hogy sokkal közelebb van a megoldáshoz, mint mikor szóba került!

Máshol ismét van más!

De hát miért van ez így? Mi az oka ennek a vontatottságnak, ennek a lassúságnak?

Ennek oka, bizony némileg a mi sajátos egyházi szervezetünkben rejlik!

Tudvalevő dolog, hogy nálunk minden tehát a peres ügyek elintézése is fokozatosan, alulról fölfelé történik. Így, ha a gyülekezetek kebelében adódik elő valami ügy, mely felsőbb elintézésre vár, az

megjárja illetve megjárhatja, az egyházmegyét, a kerület, az egyetemet.

Tegyük föl most már, hogy az ilyen ügyek, fönnakadás nélkül, egy folytában megjárnak minden forumot. Még így is legkevesebb egy-két esztendő kell nekik, míg lebonyolódnak; mert ezek az egyházi testületek rendes körülmények között, évenként csak egyszer tartanak gyűlést a hol az ilyen ügyeket is tárgyalják, meg a kebelükben működő törvényszékek is csak ilyen alkalmakkor üléseznek, ritka lévén az olyan eset, ha mindjárt a dolog megérdemelne is, hogy egy esztendőben egynél több gyűlést tartanának!

Hátha a dolog nem is megy egyfolytában? Hátha az egyházmegyét a kerület, a kerületet az egyetem utasítja, már akár maga, mint ilyen, akár annak törvényszéke, hogy bizonyos ügyekben fölvilágosítással szolgáljon? Ilyen esetekben nem egy-két esztendő, de három-négy is kell hozzá, míg az ügyek tisztába hozhatók lesznek.

Ez az oka egyházi törvénykezésünk lassúságának.

Ezen kívül azonban van még más is.

És ez abban áll, hogy tudva, tudatlanul, de sokszor figyelmen kívül hagyjuk, hogy „a betű megöl a lélek pedig megeleveníti.“

Akárhányszor megtörténik, hogy a másod- avagy harmadfoku bíróság a megelőző forum ítéletét tárgyilag egészen kifogástalannak, helyesnek találja; alakilag azonban kifogást emel ellene: aztán visszautasítja az alsóbb bírósághoz és ismét eltelik egy egész drága esztendő minden eredmény nélkül!

Éz történt a mult esztendőben nálunk, egy dunántúli gyülekezet pörével is! Keletkezett pedig ez a pör oly formán, hogy az esperes papválasztó gyűlést tartott, kötelességét azonban nem tudván, vagy teljesíteni szándékosan elmulasztván, a választás nem történt, nem történhetett meg szabályszerűen. Az eredmény aztán az lett, hogy a kisebbségben maradt párt a választást megtámadta, törvényszék elé vitte. Az egyházmegyei törvényszék az ügyet megvizsgálván, a választást megsemmisítette. A másik fél azonban az ítéletben nem nyugodott meg, azt megfélebbezte. Az ügy ilyeténkép a kerületi törvényszék elé került. S azt megvizsgálván, tárgyilag helyesnek találta; de alakilag hibát lelvén benne: visszautasította az első forumhoz. Most is ott van! S eredmény még sincs: pedig ennek már egész esztendeje! De meglehet, nem is lesz, ha még egy másik esztendeig eltart is a dolog: mert a vesztés fél úgy látszik, viszi a meddig csak viheti!

Hogy az a felsőbb törvényszék helyesen jár-e el ilyen esetekben: nem vitatom; én azonban, mikor olyan fontos dolog forog kérdésben, mint egy gyülekezet belső nyugalma, holmi kis alakisághoz nem kötném magamat.

De, ha ez eddig így volt, a jövőben talán más-ként lesz-e? A hozandó zsinati törvények talán majd úgy intézkednek, hogy a kinek a törvény előtt valami elintézni valója lesz, előbb eszközölhesse, mint eddig teheté?

Ha a Győry E. közzétette „Előmunkálatok“-ban foglalt „Egyházi Törvénykezés“, mit a dunántúli zsinati bizottság is egyhangulag elfogadásra ajánl — a tárgyalás alapjául, esetleg törvényre emelkednék: bizony úgy lesz-e a jövőben is, miként volt a multban, van napjainkban; mert ez „Előmunkálatok“ szerint is a törvényszékek csak az évenkénti rendes közgyűlések alkalmával tartják üléseiket. — Ki van ugyan bennök mondva az is, hogy sürgősebb esetekben máskor is üléseznek: de ki fogja megmondani, hogy melyek azok a sürgősebb esetek?

Én úgy gondolom: a mint a felebbezésnek, a visszahelyezést, a perujitást sürgető kérvény benyújtásának ideje törvényileg meg van határozva: hasonlóképp meg kellene a törvényben azt is határozni, hogy a törvényszékek ilyen és ilyen esetekben ugyancsak záros határidő alatt üljenek össze, tárgyalják le a hozzájuk vitt ügyet s mondjanak fölötte ítéletet.

Ily módon, azt hiszem, meggyorsulna nagyon is lassú egyházi törvénykezésünk: és megszünnének az éveken keresztül elhuzódó perek. *Tolnai József.*

A bányakerületi evang. leánynevelő intézet.

Tavaly arról volt szó, hogy Alföld kapjon felsőbb leánynevelő intézetet. Akkor én e beces lapokban Szarvast ajánlottam, nemcsak központi fekvése, de főként főgymnasiuma miatt. És ha most is arról lenne szó, hogy az intézet az alföldön állítandó fel, most is Szarvas mellett foglalnék állást, de miután az nem reflektál rá, készségesen elismerem, hogy Orosháza is igen alkalmas e célra, és százszorta alkalmasabb mint Arad.

Az idén azonban nem arról van már szó, hogy az alföldön legyen, hanem arról, hogy ott állítandó fel, a hol a legszebb ajánlatot, a legnagyobb segílyt biztosít az egyház vagy a város. S ha ezt vesszük, akkor minden habozás nélkül a selmeczi nőegyesületnek kell oda itélnünk a pálmát. Egyezer forint évi szubvenzió mellett lenne a kerületnek intézete, ez oly csekélység, a milyenre tavaly még a legvérmesebbek sem számítottak. Ámbár nem tagadom, hogy azon aggodalmak, a melyeknek Veres József e tárgyú kitünő cikkében kifejezést adott, ha állának, nagyon leszállítanak a nőegyesület ajánlatának értékét. Én nem osztom ezen aggodalmakat, mert felteszem, hogy a bizottság nem épített homokra, jól megfontolta az ajánlat minden egyes tételét s csak így fogadta azt el, felismerve annak értékét, a beterjesztett okmányokból. Nem osztom azon aggodalmakat, de miután azok felhozattak, szükségesnek tartom, hogy azok illetékes helyről minél előbb eloszlattassanak.

A midőn a mult évben szó volt arról, hogy ez intézet Aradon állítassék fel: 40—50 ezer forint befektetésről beszélt a bizottság: csak a helyiség megszerzése 30 ezer forintba került volna. Ily összeggel

az idén 5—6 intézetet képes lenne felállítani a kerület. Ennyire azonban nincs szükség, de kettőre okvetetlen szükség van. Ne legyen szó tehát 40—50 ezer forint-ról hanem csak 8—10000 frtról; és ne vitázzunk a felett, hogy hol állítandó fel az intézet, az alföldön-e vagy felföldön, *hanem állítsunk fel kettőt: egyet a felföldön, egyet az alföldön; egyet Selmeczen, egyet Orosházán.* Két ilyen ajánlat mellett, kár lenne az alkalmat elszalasztanunk, két felsőbb leánynevelő intézet felállítására.

Orosháza ajánlata minden oldalról megvilágítva előttünk fekszik, én nem találok abban semmi olyat, a mit kifogásolni lehetne. A mi pedig a selmeczi nőegyesület ellen felhozottakat illeti, még egyszer hangsúlyozom, itt a nyilvánosság előtt kell azokat elosztatni, mivel nekünk nincs módunkban a valóságot az eredeti ajánlat okmányai alapján megismerni. S ha ez meglesz, akkor a selmeczi nőegyesület és Orosháza nevei kerületünk évkönyveinek legfényesebb lapjain lesznek megörökítve.

Hurtay György
ev. pap.

IRODALOM.

Könyvismertetés.

Ha áll az az igazság, miszerint a jó hadvezérnek nemcsak arról kell tudomással birnia, mi a harcz hevében mint megnyert vagy elvesztett előny már végbement, hanem egyszersmint a taktika további fonalát is biztos kézzel kell tovább szőnie: úgy nem kevésbé áll az a másik igazság is, miszerint a tanítónak nevelő-oktató munkássága az egyes záródó iskolai évvel nem hogy nem végződik el, hanem inkább a multon épül az a tökéletesülés eszményi mintaképe felé.

Ez okon most, mikor egy iskolai évet gyümölcsöző tapasztalataival épen csak hogy bezártunk, mikor e tapasztalatok közvetlensége eleven tükröt tár tanítói munkásságunkról, a hátráltató és előrevivő körülményekről magunk elé, legyünk rajta, hogy e munkásság alapján tanításunk intensivitását a jövő számára, még inkább biztosíthassuk. A most következő béke, a pihenés idejét használjuk fel a tanítás eredménye egyik bázisának szilárdítására; a jövőben alkalmazandó tankönyveink megválogatására. Mert miként az állam létalapja biztosítása tekintetéből csak még sem lehet szemére vetni a hadvezérnek, hogy a nyugalom áldásainak fölöslegéből tőkét csinál a jövőre, — úgy a tanítótól is elvárhatjuk, hogy kiszolgált, tán constitutiójában avagy határai eredményében meghaladott fegyvereit újakkal cserélje föl. A tanítás harczászatának eme fegyvertárában ott vannak a gyermekek kezébe adandó könyvek s amennyiben a tanítás jelzett sikeréhez — manapság már tisztázott tétel — nem utolsó helyen járul a jól megválasztott, a tanítás központját képező tan- illetve olvasókönyv.

A iskolafenntartó hatóságok napjainkban mindenféle nagy súlyt iparkodnak fektetni a tankönyvekre. És ez helyesen van. Állam és felekezet a hatáskörébe tartozó iskolákat úgymondott „approbált“ tankönyvekkel látja el, bevezetésre olyanokat ajánl.

Hazai protestáns felekezeteink közül a reformátusok, nem lehet tagadni, sokkal hamarabb látták be e revíziónak fontosságát. Például tiszáninneri kerületüknek sárospataki irodalmi köre — mint melyre arrafelé a tankönyvrostálás feladata bízott — régibb keletű elemi iskolai tankönyveiket, pedig őket Árvai, Orbán, Szinnyei, Zsindely bőven el-látták ilyenekkel, már mind az új tanügyi viszonyok követelményeihez képest javítva adta vissza.

Nálunk ág. evangélikusoknál dicséretes bűzgósággal munkálkodik e tekintetben a dunántúli kerület iskolai nagybizottmánya, melynek népiskolai bizottsága több használható munkát fogadott el és ajánlott kerülete iskolai számára. Jelen sorainkban is egy ily „approbált“ népiskolai olvasókönyvre hívjuk fel tanítótársaink figyelmét; annak áttanulmányozására kérve tőlük néhány órát a kedves vakációból.

A kérdéses munka teljes czime ez: „Képes Olvasókönyv, az evang. népiskola II. és III. osztálya számára. Szerkesztették Bakó Samu, Kapi Gyula és Papp József. A dunántúli ág. hitv. evang. egyházkerület által elfogadott s ajánlott tankönyv. Második bővített s képes kiadás. Budapest 1890. Méhner Vilmos kiadása. Ára 32 kr.“ (163 oldal)

A sajtót május havában elhagyott könyvecske, a czim-lapon jelzett egyházkerület népiskolai tanterve alapján, iskolai 2. csoportja vagyis II. és III. osztály számára készült. Mikor a munkát ismertetni kívánjuk, első sorban annak egy mellékletéről kell megemlékeznünk, — arról a „Tájékoztató“-ról, mit a tudatos szerkesztők könyvük mellé csatolva, mintegy rövidre fogott módszeres utasítást a tanítónak küldenek meg. Vajha minden iskolai könyv ilyen útmutató kíséretében jelennek meg! Mert ebben szint vallva, az író első sorban tájékoztathat czéljairól és irányáról, mely alapon — egybevetve az itt elmondottak a könyvnek tartalmával — a tanító minden hosszabb kísérletezés nélkül mintegy már eleve tisztába jöhet az alkalmazásba fogandó mű révén tanítása alanyi és tárgyi sikerével.

Tartsuk magunkat e „Tájékoztató“-hoz, mely a munka tartalmáról körülbelül ezeket mondja:

A könyvben foglalt olvasmányok a dunántúli ág. ev. népiskolák II. és III. osztályának anyagát ölelik fel és pedig akként, hogy az olvasókönyv egyaránt támogatja és kiegészíti a beszéd- és értelemgyakorlatokat, a lakóhely ismertetését (földrajz s természetrajz) és a bibliai történeteket vagy a vallásoktatást. Az egész mű két részre oszlik. Az I. részbe leginkább a természet s népelet köréből merített olvasmányok sorozvák, melyek főképen a szemléleti oktatást (beszéd- és értelemgyakorlat) s a lakóhelyismertetés (földrajz) egészítik ki. A földrajzi olvasmányok e második kiadásban kibővítve jelennek meg, még pedig akként, hogy a lakóhelyismertetés anyaga lehetőleg teljesen kidomborodjék. A könyv rendeltetéséhez képest azonban a megye földrajzára már nem terjeszkedhetek ki a szerkesztők; ezt minden tanítónak magának kell feldolgoznia az élő természetben való tájékozódás, az önkészítette községi domború térkép s a megyei sík térkép három fokozatának alapján, illetve saját iskolája viszonyai szerint. Ugyancsak az első részben fordulnak elő közmondások is, melyek az ütem szerinti szépirás anyagául szolgálhatnak. Feloszlik ezen rész 4 szakaszra. E felosztás alapjául és keretül a

a négy évszak szolgált, minthogy e rész olvasmányai legnagyobb részét az évszakokkal járó természeti jelenségekhez fűződnek. Ebből folyólag ezen olvasmányok, egyik-másik darabot nem tekintve, egymásután tárgyalhatók.

A II. rész elbeszélő olvasmányokat, egyházi énekeket, imákat s gyermekjátékokat foglal magában; tehát az I. rész reális olvasmányaival szemben inkább az ideális irányt képviseli s olvasmányai alkalom-adtán tárgyalandók. A II. rész is négy szakaszra oszlik. Az 1-ső szakaszban foglalt bibliai történetek, úgy szintén a 3-ik szakaszban található énekversek s szentírási helyek a vallástani órák anyagát kívánják bővíteni s kiegészíteni. A gyakorlott tanító azt is fogja tudni, hogy a biblia történetek itt csak olvasmányok, a többi vallásos anyag azonban könyv nélkül is betanítandó. A 2. szakasz magyar népmeséket és magyar történeti mondákat foglal magában. Céljük a gyermek képzelőtehetségét, szép formaérzékét s helyes nyelvértékét fejleszteni; hathatni általuk továbbá a gyermek erkölcsi érzületére s felébreszthető általuk a gyermekben a hazaszeret. Szerkesztők e genrébe vágó olvasmányokkal a „nemzeti olvasókönyvesek“ mindinkább hódító táborába léptek s könyvük e szakasza kiválóan excellens. Hasonló nemzeties cél szolgálataiban állanak a 4. szakaszban foglalt gyermekjátékok s talányok, mint a magyar nép gondolkodásmódjának hű kifejezői.

A munka ismertett programjához — mint a 2. kiadás előnyös bővítése — egy elő- és utórész csatlakozik. Az elsőt az első osztályt végzett gyermekeknek még nem eléggé gyakorolt emlékezőtehetsége indokolja, t. i. a 2-ik évfolyambeliek számára felvett olvasási előgyakorlatokat. Ezek alapján az előző évben elsajátított — de esetleg feledésbe ment — gépies olvasási készség megszilárdítható; a tanító azonban az ismétlő írásgyakorlásra is felhasználhatja őket. Az összes kis- és nagybetűket tömör összeállításban egybefoglaló „olvasási gyakorlatok“ mindenesetre szerencsés ujitást képeznek szerkesztők részéről a magyar népiskolai tankönyvirodalomban.

A második csatlakozás — mi a munka tankönyv jellegének felel meg — a nyelvtan felvétele. Erre nézve a szerkesztők egészen tantervükhöz alkalmazkodtak, mely iskoláik 2. csoportja (II. és III. oszt.) számára a „pusztamondat“ keretét jelöli ki. E részben csupán a példákbl levezetett rövid szabályokat s a tanultak begyakorlására szolgáló feladványokat adják. Ahhoz képest, hogy e részben a teljes feldolgozás a tanító teendője szabatos, rövidségű, tömör tartalmú definíciókat kap itt a gyermek. Az újabb időben különösen hangsúlyozott fogalmazni tanítás céljából ugyancsak e részhez van csatolva a számtant illetőleg a mértékek és pénznemek, az egyszerű és római számok azon táblázata, melyek a két osztály e tárgybeli anyagának rövid resüméjét alkotják.

De lássunk valamit a szerkesztők céljairól is.

Az olvasókönyv szerkesztésénél általában azon feladatunknak igyekeztek megfelelni, melyeket egy jó népiskolai olvasókönyvtől méltán el lehet várni. S ama magok elé tűzött feladatoknak, hogy szolgálja az olvasókönyv az anyanyelvi oktatást, nyújtson a gyermeknek reális ismereteket, vezesse be a gyermeket nemzete szellemi életébe s e mellett mint prot. népiskolai tankönyv, támogassa a

vallásoktatást, ismertesse meg a gyermekkel népünk vallás-erkölcsi életét, — mondjuk eme feladatoknak derekasan megfeleltek.

A könyv használatára vonatkozólag — az osztatlan iskola két kombinált osztálya számára készülvén az, — megjegyzi a „Tájékoztató“, hogy a két osztály mindig együtt olvas, de tárgyaláskor a könyvben csillaggal megjelölt számú olvasmányok főként a III. osztálylyal tárgyalandók, mint nehezebb s a III. osztály tananyagába vágó darabok. A mennyiben pedig egy évben minden olvasmányt nem lehet felvenni, az említett darabok kivételével az egész könyv arányosan két évfolyamra osztandó. Ez utóbbi körülmény — nézetünk szerint — még osztott iskolában is alkalmazhatóvá avatja fel az osztatlan népiskola kombinált két osztálya számára készült könyvet, annál is inkább, mert jelen második kiadás újabb olvasmányokkal is megbővítettett.

Annak konstatálása mellett, hogy a mikről a „Tájékoztató“ eleve beszámol, azokat a szerkesztők az elemi népiskola termeiben szerzett szerencsés tanítói tapintattal oldottak meg, nekünk kevés hozzáadni valónk maradt fenn. A szerkesztő-társak már másutt is, nevezetesen e munkálatnak öccsét képező A-B-C-ben, de még inkább a vele bátyai viszonyban levő s a IV., V., VI. osztályok számára készült Olvasó- és tankönyvben megmutatták abbéli rutinjukat, hogy olvasmány-darabjaikban mindig a lényegest tudják érvényre emelni: oda vágnak, ahová nézve akarnak. E tulajdonságokat ismerve ily tekintetben jelen művökben sem várhattunk tőlük egyebet, mint amit kaptunk. De ezúttal egy más előnyük tűnik sokszorosan szembe: nyelvezetüknek a kisebb gyermekek felfogásához mért ereje. És e tekintetben a „Tartalom“-ban megjelölt szerzők eredeti jein eszközölt módosításokat csak a szerkesztők előnyére írhatjuk. Oly tulajdonságok ezek, mik mellett a könyv fogyatkozásai természetesen a minimumra redukálódnak, amennyiben azok csak egyes tételes állításoknál fordulnak elő s a melyek bizonyára eltűntek volna, ha a munkát előzőleg — a felőlelt tantárgyak pl. a természetrajz szempontjából — egy szakember nézi át. Mert hát a mit a gyermeknek adunk, az legyen igaz. Így a 4. olvasmányban, ugyanazon növénynél (almafa) főgyökerek mellett mellégyökerekről is említés tétetik, holott a szóba hozott növényi tagnak eme élettani okokon alapuló szétválasztottsága kizárja azt, hogy valamely növényen egy időben fő- és mellégyökerek fordulhassanak elő. Mellégyökerek a csirázás után korán elhaló főgyökér helyett lépnek fel rostosan vagy nyalábosan, Ugyanilyen tekintetben a ponty leírásakor (70. olv.) az úszóhólyag fiziológiai működése ismertetésénél is csúszott be egy kis lapsus.

Egyebekben pedig a könyv külső kiállítása bármely más hazai népiskolai tankönyvünkkel kiállja a versenyt. A könyv alakja, a kötés erőssége, a papír jósága, a sorok hossza és egymástól távolsága, a szók közötti hézagok arányos távolsága, a változatos betűalakok nagysága és élesen határolt körvonala mi kívánni valót sem hagynak fenn. A jelen kiadásba felvett, legtöbbször a szöveghez separát megrajzolt képek pedig csak előnyösen sorakoznak azon már fentebb megemlített bővítésekhez, miket a szerkesztők e kiadásban a munka előnyére és használhatóságára nézve eszközöltek, melyek azonban akként vitettek keresztül,

hogy a könyv mindkét kiadása egy s ugyanazon iskolában együtt és fennakadás nélkül használható.

Midőn örömmel ismernénk el, hogy a dunántúli kerület protestáns népiskoláztatásának szálai a soproni evang. tanítóképzőbe futnak együvé, s midőn az épen ismertetett munkát érdeklődő pályatársaink szíves figyelmébe ajánlanánk, — a vakációra további elmélkedésül szolgáló következő két oktatástani princípiummal fejezzük be hosszúra nyúlt ismertetésünket:

A jó tanító az iskola és gyermekek külső felszereletlenségében rejlő sok hibának alaposan élet veheti; de az a gyermek, kinek tanítója nem ékeskedik a modern tanítási erények legfőbbikével, az olvasmány-kezelés titkával, rosszul szerkesztett olvasókönyv mellett bizony alig visz magával többet a semminél az iskolából az életbe.

Kriek Jenő.

NEKROLOG.

Láng Adolf emlékezete.

Az Úr egy hű, munkás szolgáját, Láng Adolf tápió-szent-mártoni evang. lelkészt, pestm. kiérdemült főesperest és gyám-int. elnököt, szolítá magához f. hó 24-én.

Váratlanul és még korán, munkás élete 63-ik évében hanyatlott, a még 3 hóval ezelőtt erősnek látszó test a sirba. Kialudt, elhamvadt a nemes tűz, mely még nem régen is a boldogult lelkében lángolt, keblét hevíté s egész én-jét áthatotta úgy, hogy minden tette, elhatározása, szava, modora vezetőül szolgált lelki villanytelepének, a szikra kisütésére. E szikrázó, fel-felvillanó tűz jellemezte az elhunytat széles körű ismerősei előtt, — előnyösen azok előtt, kik nem a külsőt, nem a formát, alakot, de a bensőt, a lényegét, a lelket, szívet keresték, nézték nála, tetteiben. A természet nagy háztartásában minden, a nagy erővel nyilvánuló jelenségek is bölcsen, nélkülözhetlen szükségként, vannak beosztva a mindenség alkotója által. Ép így lehet-e, az itt-ott erősebb kitörésű lelki tűznek is jó hatását tagadni a társadalomban, az egyházi életben?

Nevével hordta a boldogult fő jellemvonását, mely benne, akár mint protest. papban, akár mint testületi kormányzóban, akár mint hazafiban, alkotóban nyilvánult. Ennek volt kifolyása a lélekegyszerűség, férfias egyenesség, bátor szókimondás s harciasság minden ügyért, mit magáévá tett s jónak, üdvösnek elismert. Nem merült fel úgy a prot. egyházi élet előbbvitelére, melynek ő buzgó munkása ne lett volna. Nem fordulhatott hozzá támogatásért, szolgálattételért senki, hogy készsége ne talált volna nála. Mindig volt rávaló ideje. Ezért folytonos munkásságban élt. Ugy a magyarhoni, mint a németországi prot. irodalom és egyházi élet mozzanatait folytonos figyelemmel kísérte, annak kellő színvonalán állott. Az irodalom terén nem kis szolgálatot tett a prot. különösen evang. egyházunknak, a hazai és némethoni lapok útján. Nemcsak ismerte teljesen a Gusztáv Adolf-egylet szervezetét, belső ügyeit, szellemét, működését, de személyes ismeretségben és összeköttetésben volt annak vezérlő férfaival. Mi által sok közel és távol, — még a testvér felekezetű refr. egyháznak is hathatós segélyül és közvetítésül szolgált az egyleti segély elnyerésében.

A boldogult Szepes megyében született szegény iparos szülőktől. Iskoláit — önegyéből tartva fenn magát, Pesten és Pozsonyban végezte, némethoni egyetemről hazatérve a nagyvagyonú és tekintélyű Gyürky családnál nyert állást, mint a klasszikus nyelvek tanítója, — ki ezen fölül a francia és angol nyelvekben is jártassággal bírt. Tanítója volt a nógrádi főispáni székről nem rég lelépett Gyürky grófnak. Innen budai káplánnak, majd 1856. évben Tápió-Szent-Mártonba lelkésznek választott. Szívujja Bonyhádon, hol a husvéti ünnepek után leánya látogatásán volt, tört ki nagy mérvben. Később enyhült baja és alapos gyógyulás végett Feketehegy fürdőbe ment. Itt azonban üdülés helyett annyira fokozódott szív és kapcsolatosan tüdő baja, hogy többé nem volt számára mentség.

Temetése f. hó 26-án d. u. 4 órakor ment végbe nagy részvét mellett. Egyházi szolgálatot tett az udvaron Sárkány Sámuel pilisi, a templomban Török József főesperes czeglédi és a sirnál Frenyo András tszelei lelkész. Közel és távolabbi paptársai közül 8-an tisztelték meg temetésén az elhunytat. Igaz, hogy szombat délután némi akadályul szolgált a távolabbi papok megjelenésére, de mindazáltal ha nem is erkölcsi kötelességnek vesszük, talán illő lett volna, hogy azon egyházak, melyek anyasításukat, életre ébredésüket nem kis mértékben a boldogultnak köszönhetik és ama iskola, melynek fennmaradása, életképessége lelkének mindig meleg törekvése volt, végtisztességénél képviselve legyenek. Mondják el legalább velünk: Áldott legyen emlékezete!

BELFÖLD.

A pozsonymegyei esperesség'ez évi közgyűlését július hó 22-én tartotta Somorján. Előző nap (21-én) tartatott a gyámintézeti gyűlés s a közgyűlési előértekezlet. Gyámintézeti gyűjtés volt az esperesség kebelében 392 frt, melyből az esperességi gyámintézetet megillető 77 frtból 10 frt Leopoldianumra levonatván, a felmaradt 67 frt egészben Dunaszerdahelynek ajánlatott. Diasporalis helyül már elébb Dunaszerdahely és Nagyszombat jelöltettek meg. A 400 frtos szeretet-adományra Misérd ajánlatik, továbbá segélyre ajánlattak Dunaszerdahelyen kívül M.-Királyfa és Grinád. — Fénypontja volt a gyámintézeti gyűlésnek az elnök (Hollerung Károly, modori lelkész) indítványa egy lelkész-üdülöhely létesítése tárgyában. E tárgyra alkalmilag bővebben visszatérünk, most csak azt említjük meg, hogy az üdülő hely felállítása Modorban terveltetik „Bethania“ név alatt s hogy az elnök adományán kívül (50 frt) 60 frt és 2 arany, összesen 110 frt és 2 arany jött be, illetve jegyeztetett.

A közgyűlés napján reggel 7 órakor papi gyónás volt, melyen a testvérek szép számban vettek részt. 8 órakor gyámintézeti isteni tisztelet tartatott szép közönség részvétele mellett. — Nyomban erre megkezdődött a közgyűlés, melynek a közegyházat érdeklő tárgyai közül kiemeljük a következőket: Elnöklő főesperes nagyterjedelmű jelentése után olvastatott az esp. házi pénztár jelentése, mely szerint volt bevétel 960, kiadás 918, vagyon 2644 frt. Az esperességi özvegyárva-nyugdíjintézet vagyona ez éven eléri a 25.000 frtot, ezentúl pedig az évi szaporodás normális

viszonyok között 1000 frt lesz. Segélyezettett 10 özvegy 88 frtjával. — Kerületi gyűlésre kiküldettek az esperességi és gyámintézeti elnökségeken kívül Schleiffer Károly misérdi, Schárbert Ármin limbachi (esper. jegyző), Endreffy János f.-szeli, Kercser Ede bazini, Schönwiesner Kálmán szentgyörgyi, Farkas G. nagyszombati lelkészek, Richter Ede, Mayer József, Tenk Mátvás egyh. felügyelők, Huszágh János somorjai egyháztag.

Az egyetemes gyűlés által, a pozsonyi theol. akadémia javára szándékolt tőkegyűjtés tárgyában az esperesség a gyűjtés rendezését mondta ki. — A zsinaton az esperesség részt venni szándékozván — a kerületnek a zsinaton való részvételt ismételve megfontolás tárgyává ajánlja.

A tűzbiztosítás ügynöki díja 21 frtot hozott az esp. özvegy-árva intézetnek. Az egyházak 134.000 frtig vannak biztosítva. Államsegélyre ajánlatnak Pusztá-Födemes, Modor-Királyfa, Grinád, nagyszombati hitoktató. Baldácsy segélyben részesülnek Dunaszerdahely 82 frt, Simkó József n.-lévárdi és Csáder Károly nyugalmazott szűkölködő lelkészek egyenkint 41 frtjával, az esperesi özvegy-árva intézet 40 frt, összesen 204 frt. — Egyhangúlag elfogadtattott a következő két indítvány: 1. minthogy a kerületi törvényszék két évtized óta mindig a felső esperességekből alakított, alakíttassék az most az alsó esperességekből. 2. Létesíttessék egy kerületi papi özvegy-árva-nyugdij intézet. — Fájdalom, hogy kerületünk ez üdvös intézmény létesítésében annyira hátramaradt a testvér-kerületekhez képest, — a melyekben virágzó özvegy-árva-nyugdij intézetek vannak. Meg vagyunk azonban győződve, hogy ez utóbbi indítványra szükség nem lesz, a mennyiben reményünk van, hogy abban sokkal befolyásosabb oldalról meg fogunk előztetni.

Elnöki jelentés kapcsában fájdalmasan kellett tudomásul venni, hogy fáradhatlanul buzgó esperességi felügyelőnk, az esperességgel szemben is feledhetlen érdemeket szerzett Kalenda János úr az esperességi felügyelőségtől, körülményei kényszerítő volta miatt visszavonul. Isten áldása kísérje a kegyes férfit s tartsa meg sokáig helyi egyháza és esperességünk számára! Mi, mint a kik aranyat-ezüstöt nem adhatunk az egyház körül érdemeket szerzett jeleseinknek, búcsúzó esp. felügyelőnknek osztatlan elismeréssel adózunk! Neve kitörölhetlenül van beírva az életnek könyvébe!

Bizottság szerveztetett, mely utasítást létszen kidolgozandó az esperes számára, az egyházlátogatások miként való megejtése tárgyában. Jövő évi közgyűlés helyéül Nagyszombat tüzetett ki.

Az esperességi gyűlésen, valamint az azt követő ebéden kedves vendégünk volt helybeli ref. atyánkfia tód Szabó Imre lelkész. Ő, valamint az ebédnél részt vett számos reform. és r. kath. vendég fényes tanujelét adta a testvéri összetartozásnak és felekezeti türelmességnek. A hol intelligentiánkban olyan szellem lakozik mint Somorján, ott felekezeti surlódásoktól — kivéve persze a r. kath. papság viselkedését — melyet sok esetben a hívek maguk restellenek — tartanunk nem kell.

*

A somogyi ág. hitv. evang. egyházmegye ez évi közgyűlését, nagytiszteletű Németh Pál esperes és tekintetes Andorka Gyula felügyelő urak ikerelnökelete alatt, f. é. július 24-én Iharos-Berényben tartotta meg.

A gyűlés reggeli 9 órakor kezdődött. Buzgó gyülekezeti ének és tiszt. Teke Lajos sandi lelkész úrnak az oltár előtt áhitattal elmondott imája után tek. Andorka Gyula felügyelő úr hosszabb beszédet intézett a nagy számban megjelent gyűlési tagokhoz. Beszédének kezdetén visszapillantott a mohácsi vészre valamint a reformationnak hazánkban történt elterjedésére és azt a következtetést vonta le, hogy a protestantismus hazánkban kezdettől fogva jótékony hatást gyakorolt a magyar társadalomra, erős támaszul szolgált a magyar alkotmánynak és nagy része volt a magyar nyelv fenntartásában. — Utalt arra, hogy egyházunk ma is teljesíti e feladatát. — De hangsúlyozta, hogy a jelenben csak úgy fogja egyházunk nagyszerű és magasztos hivatását ki- és befelé teljesíthetni, ha meg lesz benne az egység. — „Szünjék meg azért — úgy mond — az egész egyházban a nemzeti-ségi küzdelem, hogy az evangeliumnak szelleme egyesítse egyházunknak minden hivat.” — Az egységre való törekvést látja nyilatkozni ma az összes evangélikus anyaszentegyházban. — „Minek bizonyága — mondá — az, hogy a jövő évben meg akarja tartani zsinatját, hogy épen száz év múlva szabályozza az élet szükségéi folytán egyházi ügyeink körül felmerült szükségleteinket. — Megtartja azért, hogy hirdesse mind szellemben, mind alkotmányban anyaszentegyházunknak egységét.” — Ezen szavai után a dunántúli zsinati előmunkálatokat ajánlja tárgyalásra. — Az egyházmegyénkben f. é. június 4—12 napjain végzett esperesi canonica visitatorról szólva, így folytatja beszédét: „Kifejezést kell adnom, azon örömmel, mely a vizsgálat alkalmával legtöbb gyülekezetünkben lelkeket eltöltötte. Mondhatom, hogy gyülekezeteink legnagyobb része nemcsak megtartotta a multban kivivott álláspontját, hanem mindenütt láttuk az előre törekvést, láttuk az evangéliumi szellemet.” — Örömmel üdvözlölvén a megjelent gyűlési tagokat, Isten áldását kérte a tanácskozáásra.

Tek. felügyelő úrnak lelkesedéssel fogadott beszéde után az ujonnan választott esperességi jegyzők: tisztelendő Szalóki Elek surdi lelkész úr és t. Dr. Andorka Elek megyei alügyész úr a hivatalos esküt letették és helyeiket az elnöki asztalnál elfoglalták. Ennek megtörténte után az új és jelenlévő egyházmegyei törvényszéki bírák tették le a hivatalos esküt.

Következett a nagy gonddal összeállított terjedelmes esperesi jelentés, melynek az egyes gyülekezetekről szóló részénél örömmel értesültünk azon vallásos buzgóságot tanusító tényről, mely szerint somogyi földmivelő hivatásúak a jelen évben is úgy igyekeztek, több gyülekezetben, teljesíteni az apostoli parancsot: „A szenteknek szükségekre adakozók legyetek,” hogy gyülekezeti közmunkával teljesítet gabona-aratással, vagy takarmány-kaszálással gyűjtötték maguknak kiadási költséget, vagy egyházi alapot. — Sok helyen lehetne ilyen formán eljárni és akkor nem kerülne minden évben annyi kérvény az e. e. e. gyámintézetnek és a Gusztáv-Adolf-egyletnek asztalára. — E jelentés folytán jutott hivatalosan tudomásunkra Patáky Géza pogány-szent-péteri tanító úrnak nyugalomba vonulása. Kívánjuk-e tehetséges, jobb sorsra érdemes, mostoha anyagi helyzetében sokat nélkülözött elaggott népművelőnek, hogy nyugalmának éveiben több boldogságot találjon, mint a mennyit munkálkodásának esztendeiben élvezett. — Rész-

letesen szolt ntú esperes úr jelentésében a már említett egyházlátogatásról is. — A sok inkább helyi érdekű dolgok mellett, felölelte az esperesi jelentés a slavoniai missio- ügyet is.

Ezen ponttal kapcsolatban az antonováci gyülekezet- nek képviselői, élükön fiatal s tevékeny lelkészükkel, tisztelendő Wengh Gyula úrral, jelentik, hogy míg egy- részről örömmel tölti el szívüket evangélikus vallásu köz- ségi tanító nyerhetésének reménye és az evangélikus hívek számbani gyarapodásának látása, addig másrésztől elszomo- ritja őket az a körülmény, hogy a három nemzetiség — tót, magyar és német — a nyelv kérdése miatt folyton verseng egymással. — Az ügynek részletekig menő tár- gyalása folyamán mindinkább meggyőződünk arról, hogy bizony igen kívánatos volna, ha a horvátországi és slavo- niai evang. gyülekezetek szorosabban csatoltatnának a magyarhoni evang. egyházhoz. — Az egyházmegye meg is fogja tenni a kerületnél, illetve az egyetemenél a szük- séges lépéseket.

Körlelkészeink jelentéséből láttuk tanítóinknak buz- galmát és iskoláink nagyobb részének virágzását. — E jelentés tárgyalásánál, a körlelkészek és iskolalátogató- tanítók állásaikról lemondván, körlelkészekké, illetve iskola- látogató-tanítókká megválasztattak: a keleti részbe tiszt. Renner Endre porrog-szent-királyi lelkész úr és Mikler Győző légrádi tanító úr, a nyugoti részbe pedig tiszt. Teke Lajos sandi lelkész úr és Simon János pathi tanító úr.

A Zsedényi-féle ösztöndíjra ifj. Héricsz Sándor ns. pátrói, Takács József lizsói és Ritter János szepetneki tanító urak ajánltnak.

Szónyegre került a porrogi ujonnan felállított tanítói állomásra vonatkozó hívány-levél is. — Mivel azonban ez a tanító érdekében teljesítendő gyülekezeti közmunkát ille- tőleg elég világosan nem szólott, a pótlandók pótlása végett visszautasított.

Egyéb, a napirendre kitűzött tárgyaikon a gyűlés meglehetősen gyorsan átmehetett. — A dunántúli zsinati előmunkálatok egyes pontjai azonban élénk vitát idéztek elő. — Általánosságban elfogadja ugyan az egyházmegye a nevezett munkát, egy-némely pontjára vonatkozólag azonban módosítást óhajtana. — Itt csak két ilyen pontot kívánok megemlíteni. — A közgyűlés tagjairól szóló 11-ik § kibővítendő volna azzal, hogy az özvegy nők, az önálló háztartással bíró hajadonok és a vegyes házasságban élő evangélikus nők is, kik az egyházi terheket viselik tagjai lennének a gyülekezeti közgyűlésnek, jogaikat evang. férfiak által gyakorolván, mint ez dunántúl az „egyházi-rendszer“ értelmében eddig is gyakorlatban volt. — A 252-ik § oly értelemben volna módosítandó, hogy a lelkész özvegye, vagy árvái az elhalt lelkész halála után ne $\frac{1}{4}$ évig, hanem $\frac{1}{2}$ évig részesüljenek a lelkészi fizetésben.

A nagy-kanizsai missiói gyülekezet küldöttei bete- resztették csúcsivea építés szerint építendő templomuknak tervrajzát, melyet készséggel erősített meg az elnökség. — A tervrajzból következtetve elmondhatjuk, hogy való- ban szép és erős vára leendő templom evangélikus egy- házunknak ama fontos missiói ponton az élénk kereskedéssel bíró Nagy-Kanizsán.

A kerületi gyűlésre menendő követek megválasztása után a gyűlés délutáni két óraker bezárattott és a tagok

közébedre gyűltek össze a helybeli vendéglőben, hol a Zsiray József vései tanító úr által a soproni képezde 25 éves alapjára, a budapesti protest. árvaházra és a kerületi gyámoldára rendezett gyűjtés szép összeget eredményezett.

M. S.

*

IV. kimutatás a szabadkai ág. hitv. ev. egyház imaház és paplak-építési alapjára befolyt segélyadományokról: modori evang. egyház 3 frt, újverbázi takarékpénztár 6 frt, szegedi evang. egyházban gyűjtés 5 frt, Dr. Tauscher Béláné 5 frt, t. Zachár Sámuel s. lelkész gyűjtése 3 frt 85 kr., csanád-alberti evang. egy- ház 2 frt, Hannig Antal róm. k. tanító gyűjtése 16 frt 20 kr., oberneudorf presbyteriumtól 4 frt, Benczur Aba felügyelő gyűjtése 1 frt 70 kr., Mesko Amália gyűjtése 7 frt, szepes-szombati részvénytársaság 5 frt, breznóbányai evang. egyház 5 frt, Láng Frigyes felügyelő 1 frt, leibitcei evang. egyház 2 frt, franczföldi evang. egyházban gyűjtés 7 frt 60 kr., gölniczbányai evang. egyház 5 frt, bazini evang. egyház 5 frt, pilisi evang. egyház 3 frt, kolozsvári evang. egyház 2 frt, heldsdorfi ev. egyházban gyűjtés 3 frt 80 kr., durándi evang. egyház 1 frt, Kvacsala Jánosné 10 frt, új f. varsandi evang. egyház 1 frt, t. Varga Pál h. lelkész 1 frt, felső-boczábányai evang. egyház 1 frt, Dessewffy Ottó felügyelő 2 frt, nemes-dömölki evang. egyház 2 frt, bobai evang. egyház 1 frt, szirki ev. egyházban gyűjtés 2 frt, bansko-bocskai evang. egyház 1 frt, zólyom-lipcei evang. egyház 1 frt, szabadkai kereskedelmi és iparbank 10 frt, Jankule Gyula gyűjtése 2 frt, kőszegi h. gyám- intézet 3 frt, összesen 151 frt 15 kr. Ehhez számítva a már kimutatott 211 frt 45 krt, kitesz az eddig befolyt összes segély 362 frt 60 krt. Fogadják a kegyes adakozók a sza- badkai hívek hálás köszönetét. További kegyes pártfogást kérünk.

Szabadkán, 1890. július 30-án.

Korossy Emil,
ág. evang. utazó lelkész.

VEGYESEK.

— **Lapunk érdekében.** Többszöri főlészólításunk daczára a lapnak igen sok tisztelt olvasója a folyó félévre még sem elő nem fizetett, sem a lap további elfogadása iránt nem nyilat- kozott; de a hátralékok sem törlesztettek. Minthogy a lap csakis az előfizetők hozzájárulásával tarthatja fel magát, olvasóinkat kötelezettségük teljesítésére ujalag tisztelettel kérjük.

Az egyházkerületek és egyházmegyék köz- gyűléseiről szóló jelentések beküldése iránt sziveskedjenek az illető tisztelt testületek gondoskodni, hogy így az egyházunk körében előforduló határozatok köztudomásra hozatalával ne csak mi teljesít- hessük hirlapiról köteleességünket, hanem egyházunk egyeteme értesülvén a körében folyó mozgalmakról, határozataival egészséges irányt követhessen. Különösen rendes levelezőinket kérjük, szives- kedjenek körükben előforduló bármily csekély jelentőségűnek látszó egyházi vagy iskoiai eseményről gyorsan értesíteni lapunkat.

Szerkesztő.

— **A nagyhonti esperesség** f. é. augusztus 6-án d. e. 9 órától kezdve a szalattnyai fürdőben fogja közgyűl- sét megtartani.

— **Nemes lélekre valló hagyomány.** Keszthelyen Unter- berger-Alhegyi Ferencz, róm. kath. városi képviselő, ki életének javarészét Berlinben töltötte, szép vagyont ott szerkezte, mint gyermektelen a Keszthelyen építendő templomnak 2700 frtot tevő alapjához végrendeletileg 500 frttal járult. Az illetékes kővágó-eörsi lelkész két keszt- helyi városi képviselővel Unterberger-Alhegyi Fe- renczet meglátogatván, azt a kérdést intézte hozzá: Szabad-e végrendeleti hagyományát hivatalosan tudomásul vennünk, mire ő így felelt: Igenis szabad; köszönöm, hogy tek. Opperl Károly városi tanácsostársam tisztelendő úr-

nak kurátorja figyelmeztetett, hogy hol éltem le éltem javát, hol szereztem Isten segítségével vagyonomat. Húsz évig protestáns templomban jártam, megtanultam becsülni azt a józan protestáns népet. Örülök, hogy ezt a csekélységet hagyományozhatom, talán, ha élek még többel is fogok gondolni templom-alapjukra. Ugyanezen templom-alapra adományozott Sándor Elekné sz. Hegyi Eszter asszonyság édesanyja emlékére 20 frtot. Áldja meg a kegyes adakozókat a jó ég! Keszthelyről, mint nagyfontosságú és sürgős segélyt igénylő missiói pontról már e lapok hasábjain is volt szó. A kerület s az egyetemes protestáns egyház míg ezekből láthatja, Keszthely folyton emelkedő s virágzó városában 180—200 protestáns léleknek küzdelmes törekvését, addig, miután közelben még ev. reformált atyánkfiaiak sincs gyülekezetjük, itt legalább annyit tegyen meg hogy $\frac{1}{4}$ évenként e kis sereg kebelében a lelkész megjelenhessen, hitőket erősítve nevelje s így a protestantizmusnak megtarthassa.

— **A kövágó-eörsi ev. gyülekezet egy téli multság eredménye** 40 frt és közadakozásból befolyt 50 frt s így összesen 90 frtot temploma díszítésére Gavora budapesti oltár- s templomi ékszerek kereskedésében egy kész csillárt vásárolt. Ugyancsak a templom csinosítására az alakulóban levő nőegylet által rendezett tavaszi multság tisztá jövedelmén, 18 frton oltár és szószék-terítői anyag vásároltatott melyet tek. Trsztyénszky Gézá né szül. Fodor Eleonora úrnő s leányai a legizlésebben hímezték, sőt a jövedelemből ki nem került himzési anyag egy részét is sajátjukból kegyadománykép megvásárolták.

— **Károli Gáspár emlékére a pozsony megyei es-perességben megindított gyűjtés** 33 frt 60 krt eredményezett. Ehhez járult: 1. a pozsony-szt.-györgyi egyház 3 frt, 2. a bazini német egyház 16 frt 60 kr., 3. a nagyszombati egyház 5 frt (Kalenda János 1 frt, Farkas Géza lelkész 1 frt. Érseki gymn. ev. ifjúsága 1 frt 41 kr., egyházi pénztár 1 frt 59 kr.) 4. a modori egyház 3 frt (Egyház 2 frt. Hollerung K. lelkész 1 frt.) 5. a somorjai ág. hitv. ev. és ev. ref. egy. 5 frt 60 kr., (Huszágh Katalin 20 kr., Szabó Imre ref. lelk. 50 kr., Weber János 10 kr., Huszágh Mihályné 20 kr., Winkler Sándor ev. tanító 50 kr., Steiger Ferencz kassai polg. iskolai tanító 50 kr., Pápay Aladár ev. ref. tanító 30 kr., Huszágh János 30 kr., Suther Keresztélyné 50 kr., dr. Glatz Lajos 50 kr., Vels István 40 kr., Frank Károly 20 kr., Blutzer János 50 kr., dr. Röck Ernő 30 kr., Ritter Károly ev. lelk. 50 kr., ifj. Kusinszky György 10 kr.) Eddigi gyűjtésünk (l. 25. sz.) 58 frt 95 kr. + 33 frt 60 kr. = **92 frt 55 kr.** Figyelmeztetjük mindazokat, kik e szent célra adakozni hajlandók, hogy szeptember 5-ig adományaitak küldjék be, mert azon-túl illető helyre szállítjuk a lapunknál gyűlt összeget.

— **A IV. egyetemes tanítógyűlésen résztvevők elszállásolása.** Hogy az elszállásolási bizottság minél előbb beoszt-hassa a tagokat a rendelkezésre álló lakásokra, s hogy minél előbb tudósíthassa azokat leendő lakásuk felől, ezenel fölhívja az érdekelteket, hogy **Hajós Mihály titkárt** (V. Szemere utcai iskola) augusztus 5-ig tudósítsák, hogy az alább megnevezett helyek közül melyikbe kívánnak elszállásoltatni. A dunántúli képezdekből végeztek a grf. Károlyi utcai iskolában, az erdélyi és tiszántúliai a Lónyay u. iskolában, a dunán- és tiszáninneniek az Érsek u. iskolában, a pest-megyeiek pedig a Bezerédy u. iskolában fognak ingyen szállást kapni. — Tudósítsák továbbá arról is, vajjon hónapos szobában — és pedig egy ágygyal-e vagy két-tővel — óhajtanak szállást. A szobák ára 80 kr., két ágygyal 1 frt, melynek felét a rendező bizottság fődözi, felét az illetők tartoznak fizetni. *Az elszállásoló bizottság.*

— **Hymen.** Tiszt. Reich Sándor tolna-bikácsi testvé-rünk július hó 31-én tartotta esküvőjét Kiss Erzsébet Sarolta úrhölgygel, Isten áldása nyugodjék e frigyen.

— **Gyászset.** Láng Adolf kiérdemült pestmegyei fő-esperes gyámintézeti elnök és tápió-szt.-mártoni lelkész ju-

lius hó 24-én esti 10 óraker életének 63-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt s 26-án d. u. 4 óraker eltemette-tett. Az egyház ügybuzgó munkás lelkészt s e lap is egyik munkakész támogatóját vesztette az elhunytban. Küzdelem-teljes élet után az Úrnak békesége lengjen hamvain.

— **Helyreigazítás.** Lapunk mult számának „Vegyés“ ro-vatában a **Bonyhádon** tartandó dunántúli ág. hitv. ev. egy-ház kerületi gyűlésre a tagok tájékoztatásául közölt **érte-sítés** 2. száma alatt „aug. 5-ike“ helyett „aug. 12.“ teendő.

PÁLYÁZATOK.

A **breznóbányai** ág. hitv. evang. egyház elemi iskolá-jánál rendes **kántor-tanítói** állomás üresedésbe jövén, erre ezennel pályázat hirdettetik.

Megkívántatik kellő szakképzettségen kívül a magyar, tót és német nyelvben való jártasság és az orgonálás-ban való kiváló képzettség.

Teendőik: a reá bizandó osztályok tanítása és veze-tése, az egyház fenntartván magának az egyik osztályból a másikba esetleg leendő áthelyezésnek jogát; az iskolai teendőkön kívül az egyház által megállapított kántori teendők végzése.

Javadalmazás: a) évi 540 frt előleges havi rész-letekben nyerendő fizetés, b) fenti fizetés után öt szolgálati évenként 5% emelkedő s 75 frtig terjedő korpótlék, c) 15 frt évi irodai átalány.

Ezen b), alatti javadalmazást Breznóbánya szab. kir. város pénztárából kapja.

Továbbá: d) 35 köbméter puha tűzifa, házhoz hozva, e) szabad lakás, f) 4 pozsonyi mérő buza, g) 16 pozsonyi mérő rozs, h) 12 pozsonyi mérő zab, i) 10 bécsi mázsa széna, k) 10 bécsi mázsa rozs- és zabszalma, l) egy káposztás föld fele részének haszonélvezete, m) temetkezési functióért bu-csuztatóval 1 frt, bucsuztató nélkül 50 kr., n) hirdetések után 50 kr., o) úrvacsorai offertorium negyedrészen,

m), n), o) alatt elősorolt jövedelmek egyenlő fele rész-ben megosztandók az egyház második kántor-tanítójával.

Az egyház által orgonálási próbához meghívott és ahhoz megjelent pályázók 10 frt utazási költségmegtérítés-ben részesülnek.

Kellően felszerelt és a breznóbányai ág. hitv. evang. egyházra címzett folyamodványok f. évi augusztus hó 15-ig bezárólag alulirothoz küldendők.

Az állomás f. évi szeptember hó 22-én elfoglalandó.

Breznóbánya, 1890. július hó 22-én.

Polónyi János,
egyh. felügyelő.

A **döröcskei** evang. egyház segéd-tanítót keres; kinek kötelessége német-magyar nyelven a 3 alsó osztály oktatását vezetni, a rendes tanítót egyházi functiók-ban is segíteni, illetve helyettesíteni, a három nagy ünne-pen az első napok délutánján szent beszédet olvasni, előadni.

Javadalmazása: 150 frt készpénz negyedéven-kénti részletekben, a rendes tanító házában teljes ellátás egy bútorozott szoba fűtéssel és tisztogatással.

A keilően felszerelt kérvényeket kérem hivatalomhoz szeptember 1-ig beküldeni.

Döröcske (Somogym.) p. h.

Kring Miklós, lelkész.

A **nyiregyházi** ág. hitv. ev. egyháznál üresedésbe jött segéd-tanítói állásra 360 frt fizetés és 60 frt lakbérillet-ménnyel, esetleges előléptetés folytán tanyai tanítói állásra 400 frt évi fizetéssel és természetbeni lakással, pályázat nyitattik. Pályázni óhajtok felhivatnak, hogy el-méleti és gyakorlati képesítési okmányokkal felszerelt s a tanyai tanítói állás el, vagy el nem fogadását tartalmazó nyilatkozatot benntfogaló kérvényeket f. évi augusztus 26-ik napjáig *Bogár Lajos* iskolaszéki elnökhöz küldjék be.